

Za Slovenijo smo bili pripravljени narediti tudi nemogoče

Besedilo: **Marko Pišlar**
Fotografija: **Bruno Toič**

Oktober lani se je po štirih mandatih zaradi upokojitve od funkcije predsednika Zveze slovenskih častnikov (ZSČ) poslovil polkovnik Miha Butara, ki je aktivno sodeloval v vojni za Slovenijo leta 1991, najprej kot načelnik MSNZ za pokrajino Ljubljana mesto in namestnik načelnika MSNZ za Slovenijo, po prenosu te strukture v sestavo TO pa kot poveljnik TO ljubljanske pokrajine. Potem je opravljal dolžnost prvega pomočnika načelnika RŠTO za domovinske zadeve in vodil odsek prometne službe RŠTO. Za izjemne zasluge pri uveljavljanju in obrambi samostojnosti in suverenosti je bil med drugim odlikovan s srebrnim častnim znakom svobode Republike Slovenije. S polkovnikom Butaro smo se ob koncu poklicne kariere pogovarjali o največjih dosežkih ZSČ in spominih na prelomne dogodke iz obdobja nastajanja samostojne slovenske države.

Kateri so bili največji dosežki zveze?

Zelo težko je v nekaj stavkih predstaviti delo v štirih mandatih. Za nami je zelo veliko dela. Upam si trditi, da smo ga opravljali kakovostno in učinkovito. Ko sem prevzel vodenje ZSČ, v njej razmere niso bile najboljše. Postopoma smo začeli uvajati spremembe in omogočili sodelovanje pripadnikom stalne sestave SV. Njihovo aktivno sodelovanje je izboljšalo kakovost dela in okrepilo moč njenega vpliva po vsej Sloveniji. Z uveljavljanjem močne povezave z vodstvi lokalnih in mestnih skupnosti smo se približali okoljem, v katerih smo delovali in ustvarjali na vojaškostrokovnem stanovskem interesnem področju. Brez tega sodelovanja ni in ne more biti uspešne organizacije. Smo del družbenega dogajanja. Danes je ZSČ zelo močna nevladna organizacija, katere mnenje sega tudi do državnega zbora. Že več let smo navzoči na sejah odbora DZ za obrambo. Naš velik uspeh je tudi to, da v nobenem trenutku nismo dopustili spolitiziranja našega dela. Ves čas je bilo v ospredju delovanje v korist naših članov, domovine, njene obrambe in SV. Imeli smo veliko vojaškostrokovnih predavanj z aktualnimi vsebinami in strokovne posvete v sodelovanju z najpomembnejšimi nosilci vojaškoobrambne stroke pri nas. Kdo ne pozna naših državnih prvenstev in tekmovanj v vojaškem znanju ter veččinah v streljanju, lokostrelstvu in smučanju, velikih srečanj članstva ter pohodov in drugega. Ves čas delovanja smo pozorno krepili sodelovanje z MO in SV. Ocenjujem, da je to eden izmed pogojev za uspešno delovanje organizacije, kot je naša. Pohvalimo se lahko tudi z dejstvom, da sta ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik GŠSV generalmajor mag. Alojz Šteiner naša člana.

Kako uspešni ste bili pri uveljavljanju v mednarodnem okolju?

V začetku delovanja smo si pod mojim vodstvom postavili zelo ambiciozne načrte glede vključevanja v primerljive mednarodne povezave. K sodelovanju smo povabili najpomembnejše strokovnjake iz naših vrst. Postopoma, toda zanesljivo smo postali člani vseh uglednih vojaških združenj, ki delujejo znotraj EU, Nata in tudi širše. Smo polnopravni člani EUROMIL-a, Gamingške iniciative, CIOR-ja, CIOMR-a, ARPE-ja, AESOR-ja in Svetovne federacije vojakov gornikov - IFMS, kar je posebnost in pomeni novo kakovost za naše medsebojne odnose. Pomemben dosežek je tudi naše večletno sodelovanje z nacionalno gardo Kolorada. V letih pred vključitvijo v zaveznitvo smo skupaj z njihovimi predstavniki v okviru programa vojska vojski začeli razprave po vsej Sloveniji o velikih vprašanih glede nadaljnega razvoja oboroženih sil v svetu, kot sta profesionalizacija vojske in uveljavljanje prostovoljne pogodbene rezervne sestave. Zdi se mi, da smo bili nekakšni predvozniki vsega tistega, kar je pozneje razmeroma hitro spreminjalo organiziranost in delovanje SV.

Kako danes gledate na svojo vlogo v osamosvajanju?

Na svoje sodelovanje v osamosvajanju in vojni za Slovenijo leta 1991 sem zelo ponosen. Bil sem načelnik MSNZ za pokrajino Ljubljana mesto in namestnik načelnika MSNZ za Slovenijo. To, kar smo delali v tistem času, meji na neverjetno. Za Slovenijo smo bili pripravljени narediti tudi nemogoče. Za tako predane in odločne ljudi, kot smo bili, ni bilo nobenih ovir. Po prenosu te strukture v sestavo TO 4. oktobra 1990 sem nekaj dni zatem prevzel poveljevanje TO ljubljanske pokrajine oziroma 5. PŠTO.

Delovali smo v zelo zahtevnih razmerah. Nasprotnika smo imeli ves čas na svojem območju. Za veliko izmed nas so bile to posebne vojne razmere. Enote in štabi so bili 24 ur v bojni pripravljenosti, poleg tega smo ves dan z izvidniki nadzirali vojašnice JLA ter gibanje njenih enot. Nadzirali smo jih celo iz zraka z ultralahkimi letali in baloni.

Ali ste bili med vojno kdaj pred težko odločitvijo?

Kot poveljnik 5. PŠTO sem bil drugi dan vojne pred veliko odločitvijo. Izvesti ukaz načelnika RŠTO in napasti vse vojašnice na območju pokrajine v času, ko smo skupaj s specialno enoto milice razčistili bojni položaj v Trzinu in zajeli enoto JLA, zavzeli center za elektronska dejstva na Rožniku, blokirali vse vojašnice, sestrelili helikopter na Barju, praznili skladišče orožja v Borovnici, s takratno milico zajeli tanke na Toškem čelu in opravili še marsikaj drugega ali ukaz zavrniti. Ukaz sem zavrnil. Mojo odločitev in dialog z načelnikom je poslušal ves štab, saj sem vključil prostorsko poslušanje. Napasti le zato, da se strelja in poka tako kot drugod po Sloveniji, kot mi je bilo ukazano, bi bilo nesmiselno. Po nepotrebnem bi ogrozili 300.000 Ljubljčanov in mesto s celotnim državnim vodstvom ter vse izpostavili neposrednim grožnjam JLA za bombardiranje mesta. Tako bi ogrozili vso državo. Takšen ukaz bi lahko dalo po tehtnem premisleku le Predsedstvo RS, ki pa tega ni naredilo.

Človeku se zdi, da tisti, ki ste sodelovali v osamosvajanju in vojni, po dvajsetih letih še vedno niste enotni. Kaj je treba narediti, da bi se to zgodilo?

Vaša ocena je pravilna. Strinjam se, da nam danes primanjkuje tiste neverjetne enotnosti iz začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja. Z njo smo premagovali skoraj nemogoče in dosegli večino postavljenih ciljev. Večina izmed nas nikoli ni razmišljala o tem, da bi iz osamosvojitve kovala kakršen koli dobiček, nekaterim pa je bilo to zapisano v krvi. Pri teh so bili opazni pridobitništvo, pohlep po oblasti in grobo lastninjenje vsega,

kar smo dosegli, privatizirali so skupne dosežke ter se neobjektivno prikazovali kot edini pravi osamosvojitelji tako na vojaškem kot tudi političnem področju. Nobenega dvoma ni, da je v tistem času in vojni za Slovenijo zmagal narod. Po mojem mnenju je rešitev precej jasna. Treba je deprivatizirati zgodovino in kaznovati vse povzročitelje velikih nečednosti ter poneverb v Sloveniji in jim onemogočiti, da bi nam delali še nadaljnjo škodo. Dvajseta obletnica osamosvojitve Slovenije je pravi čas za to. Tistih, ki odločno podpiramo takšno reševanje sedanjega stanja, je pri nas več kot dovolj. Nenehno se srečujemo z uveljavljanjem razmer, katerih namen je prikriti pravo stanje in odvrniti pozornost od reševanja zelo zahtevnih ter težavnih vprašanj. Zato menim, da je ustanovitev nove organizacije Veterani slovenske osamosvojitve ob koncu lanskega leta eden izmed načinov ločevanja ljudi in veteranov ter prikrivanja reševanja pravih vsebin.

Kako ocenjujete napredek, ki sta ga Slovenija in njena vojska dosegli v dvajsetih letih?

Danes je zelo težko oceniti ves napredek, ki ga je dosegla Slovenija. Narejeno je bilo veliko dobrega in tudi velikih napak ni malo, pohlep nepoštenih ljudi in povzpeticov vseh vrst in barv je osiromašil zgodovinsko pridobitev slovenskega naroda in vseh naših državljanov. Krivce mora država čim prej ustrezno sankcionirati in zagotoviti svoje delovanje v korist državljanov čim boljše kljub hudi gospodarski krizi. O Slovenski vojski menim, da imamo odlično vojsko, dobro opremljeno in izurjeno tudi za opravljanje najtežjih nalog. Ponosen sem nanjo. Šla je skozi vse faze razvoja, ki ga narekujejo družbene razmere, razumevanje današnjega časa in obveze Slovenije na mednarodnem obrambnem področju. V preteklih letih sem spoznal vojake in razmere v skoraj vseh evropskih državah ter državah članicah Nata. S tem, kar imamo, smo lahko več kot zadovoljni. Nismo le primerljivi, v večini primerov smo celo boljši. Nekateri pri nas se ne zavedajo dovolj tega dejstva ali pa ga preprosto ne morejo razumeti.

Obisk članov OZ ZSČ Idrija-Cerkno v 430. MOD

Fotografija: Marko Pšlar

Seveda mora tako velik in zahteven sistem, kot je vojska, iskati nove rešitve, uveljavljati postavljene cilje in tudi reševati zaplete, s katerimi se soočajo njeni pripadniki.

Katerega dogodka iz svoje poklicne kariere se boste najraje spominjali?

Takšnih dogodkov je veliko. Ustvaril sem si zelo velik krog prijateljev in znancev po vsej Sloveniji. Bil sem deležen velikih in majhnih pozornosti in tudi sam sem jih delil. Prijazna beseda odtehta marsikatero dobrotno. Ustvarjeno zaupanje do ljudi in veliko medsebojno spoštovanje sta največji nagradi za opravljeno delo. Na konferenci ZSČ oktobra lani so me na predlog majorja Jožefa Škofa imenovali za častnega predsednika. To je največje priznanje, ki sem ga lahko dobil od naših članov. Veliko mi pomeni, saj mi predstavlja potrditev uspešnega, pravnega in načrtnega dela. Rad se bom spominjal tudi srečanj z vsemi dosedanjimi predsedniki države. Pri tem bi rad še prav posebno poudaril veliko podporo predsednika RS dr. Danila Türka domoljubnim in veteranskim

organizacijam v skupni koordinaciji Kodvos.

Kako boste ostali v stiku z vojaško organizacijo in s čim boste zapolnili čas v pokoju?

Z vso odgovornostjo lahko rečem, da je bilo moje dosedanje delo način mojega življenja. Res je, da sem delu v ZSČ prevečkrat podredil osebno življenje. Domači so bili pogosto prikrajšani zaradi tega, vendar mi ni žal, saj imamo kaj pokazati. Za zdaj ne pogrešam ničesar. Ostajam v stiku z novim vodstvom ZSČ in predsednikom polkovnikom dr. Bojanom Potočnikom. Nekaj opravil sem na njegovo pobudo še obdržal. To je vodenje organizacijskega odbora Partizanske smučine Cerkno '45. Prav tako sem se lotil pisanja kronologije delovanja ZSČ. Dela mi ne bo zmanjkalo. Če temu dodam še konjičke, kot so vinogradništvo, kletarjenje, med drugim sem lani dobil naziv vinski vitez in postal član slovenskega reda vitezov vina, tenis in še kaj drugega, mi v pokoju ne bo dolgčas. Seveda bo družina najpomembnejša, žena in sinova, da o vnukih sploh ne govorim.

Prepared to do impossible for Slovenia

In October last year, President of the Slovenian Officers Association Colonel Miha Butara retired from his position after serving four mandates. Colonel Butara actively participated in the Slovenian independence process as well as in the 1991 War for Slovenia. He first served as Chief of the Manoeuvre Structure of National Protection for Ljubljana and Deputy Chief of the Manoeuvre Structure of National Protection for Slovenia, and then as Commander of the Territorial Defence for the area of Ljubljana. At the end of his professional career, he shared with us the most successful achievements of the Slovenian Officers Associations, as well as his memories of those turbulent events during the Slovenian independence process.